

E L Ő T E R J E S Z T É S

Komló Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2012. május 10-én tartandó ülésére

Az előterjesztés tárgya: Beszámoló Komló Város Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a jegyző és a gyámhivatal gyámhatósági tevékenységéről

Iktatószám: 9834/2012. **Melléklet:** 1 db

A napirend előterjesztője: Polics József polgármester

Az előterjesztést készítette: dr. Lassan Krisztina gyámhivatal- és szociális irodavezető
dr. Harmath Eszter gyámügyi ügyintéző

Az előterjesztést véleményező bizottságok a hatáskör megjelölésével:

Bizottság	Hatáskör
Egészségügyi és szociális bizottság	SZMSZ I. sz. melléklet I/C.14. pont

Határozatot kapja: Baranya Megyei Kormányhivatal Szociális- és Gyámhivatala Pécs, József A. u. 10.

Meghívott: Elmontné Popán Ildikó, a Komló Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatának vezetője
dr. Tánczos Frigyes Attila, a „Szent Borbála Otthon” Non-profit Közhasznú Kft. ügyvezető igazgatója
Benácsné Rácz Éva, a Családok Átmeneti Otthonának vezetője
Szabó Gabriella, a Szilvási Bölcsőde vezetője

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése előírja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Baranya Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete szabályozza az értékelés tartalmi követelményét .

Ezek a szempontok az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, szociális válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések:
  - védelemben vettek száma, a védelemben vétel okai, felülvizsgálatok eredménye,
  - ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye.
5. A gyámhivatal székhelye szerinti önkormányzat által készített átfogó értékelés tartalmazza a jegyzői gyámhatósági intézkedésekre vonatkozó adatokon kívül a városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatokat is.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A beszámoló anyaga a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2011. évi gyermekjóléti feladatairól szóló, valamint a Szilvási

Bölcsőde 2011. évi tevékenységéről szóló beszámoló, illetve a jegyző és a gyámhivatal által készített anyagokból került összeállításra.

A mellékelt beszámolóból megállapítható, hogy Komló Város Önkormányzata a gyermekek védelméről szóló törvényben meghatározott gyermekvédelmi feladatainak, kötelezettségeinek, mind a pénzbeli ellátások, mind a személyes gondoskodást nyújtó ellátások tekintetében többnyire eleget tett 2011. évben.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben előírt feladatok közül a gyermekek átmeneti gondozását nem minden tekintetben sikerült megoldani. A törvény kimondja, hogy a gyermekek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában. Az a települési önkormányzat, amelynek területén húszezernél több lakos él gyermekek átmeneti otthonát köteles működtetni. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat több alkalommal kísérletet tett a helyettes szülői hálózat megszervezésére, a szigorú szakmai előírások és a felelősséggel nem arányos díjazás miatt erre azonban nem került sor.

A családok átmeneti otthona 2008. 02. 15. napján megnyitotta kapuit, megoldást jelentve ezzel az átmenetileg krízishelyzetben lévő gyermekes családok, várandós anyák elhelyezésére.

A Szilvási Bölcsőde és Családi Napközi két intézményegység integrációjából jött létre 2010. július 1-jével. 2011. évtől csupán a bölcsődei feladatot látja el a gyermekjóléti alapellátások közül, a családi napköt megszüntette.

A gyermekek napközbeni étkezése a nevelési-oktatási intézményekben és a bölcsődében megoldott.

Az intézmények személyi és tárgyi feltételei általában megfelelnek a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló, többször módosított 15/1998. (IV.30.) NM rendeletben foglaltaknak.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az egészségügyi és szociális bizottság véleményének figyelembevételével a határozati javaslatot támogatni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A képviselő-testület – a polgármester előterjesztésében, az egészségügyi és szociális bizottság véleményének figyelembevételével – megtárgyalta és az 1. számú melléklet szerinti tartalommal elfogadja Komló Város Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a jegyző és a gyámhivatal gyámhatósági tevékenységéről szóló beszámolót.

A képviselő-testület felkéri a jegyzőt, hogy az értékelést tájékoztatásul küldje meg a Baranya Megyei Kormányhivatal Szociális- és Gyámhivatala részére.

Határidő: 2012. május 31.

Felelős: dr. Vaskó Ernő címzetes főjegyző

Komló, 2012. május 10.

Polics József
polgármester

Beszámoló Komló Város Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a jegyző és a gyámhivatal gyámhatósági tevékenységéről

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján a gyermekek védelme alatt a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenységet értjük.

A települési önkormányzat feladatai:

- a pénzbeli és természetbeli ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás és az óvodáztatási támogatás.
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások tekintetében a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátásának és átmeneti gondozásának biztosítása.

1. Település demográfiai mutatói

Komló város lakossága **2011. december 31-én: 25871 fő**

Ebből:

0-18 év: 3641 fő

A település demográfiai mutatói alapján a 0-18 éves korosztály 14.07 %-át jelentette a város lakosságának.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeli ellátások

A gyermekvédelmi törvény, a végrehajtására kiadott kormányrendelet, valamint a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 15/2003. (V. 06.) számú önkormányzati rendelet foglalkozik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, kiegészítő gyermekvédelmi támogatás, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és az óvodáztatási támogatás igénylésének és folyósításának feltételeivel.

A/ Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult 2011. évben 1808 fő. 1891 gyermekre vonatkozóan kérelmezték a kedvezményt, 51 gyermek esetében a kérelmet elutasították.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltétele hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 140 %-át (2011-ben 39.900, Ft), egyedülálló vagy tartósan beteg illetve fogyatékos gyermeket nevelő szülők esetében az öregségi nyugdíjminimum 130%-át (2011-ben 37.050, Ft), feltéve mindkét esetben, hogy a család vagyona a jogszabályban meghatározott értéket nem haladja meg.

Elutasítás oka: a kérelmező a jogosultsági feltételeknek nem felelt meg.

B/ Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

Támogatásban részesített gyermekek száma: 1518 fő (támogatási esetek száma: 3907)

C/ Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyám jogosult erre az ellátásra, amennyiben a kiskorú tartására köteles és nyugellátásban vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásban részesül.

2011. évben 4 gyermek részesült ebben az ellátásban.

D/ Óvodáztatási támogatás:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek szülője jogosult erre az ellátásra, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járásáról.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra fordított összeg: **17.490.000,- Ft**, ami az önkormányzatot terheli.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre fordított összeg: 20.741.000 Ft (Az évi kétszeri júliusi és novemberi támogatást tartalmazza, 5.800-5.800 Ft gyermekenként.)

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra fordított összeg: 348.000,-Ft. Mindkét támogatási forma a központi költségvetésből visszaigényelhető.

Óvodáztatási támogatásra fordított összeg 850.000,-Ft, az összeg a központi költségvetésből visszaigényelhető.

E/ Gyermekétkeztetés: a gyermekek napközbeni ellátása keretében bölcsődei, óvodai és iskolai étkezéssel történik. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szabályozza az étkezési térítési díj kedvezményre való jogosultság feltételeit.

A törvény 151. § (5) bek. szerint gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek, valamint fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó intézményben elhelyezett gyermek utána az intézményi térítési díj 100 %-át kedvezményként kell biztosítani.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után, három- és többgyermekes családoknál gyermekenként, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-t-át kedvezményként kell biztosítani.

2011-ben kedvezményes étkeztetésben részesülők száma:

- **Bölcsődei ellátott:**

	36 fő
ingyenes	14 fő

- **Óvodai:**

kedvezményes étkező (50 %):	48 fő
ingyenes étkező:	251 fő
összes étkező:	556 fő

- **Általános iskolai:**

kedvezményes iskolai étkező	
(50%):	99 fő
ingyenes étkező	632 fő
összes iskolai étkező:	976 fő

Komló Város Önkormányzata a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével 2011. évben megszervezte a rászoruló gyerekek nyári étkeztetését állami támogatásból.

A nyári étkeztetésben ténylegesen részesített gyerekek száma: 350 fő.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A) Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységének bemutatása

Komló Város Önkormányzata a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) értelmében a 48 / 2001. (03.29.) sz. határozatával, 2001. augusztus 1. óta a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat intézményében látja el a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokon belül a gyermekjóléti szolgáltatást elkülönült szakmai egységben. Komló Város Önkormányzata képviselő testületének 15 / 2003. (V.6.) sz. rendelete tartalmazza a gyermekvédelem helyi szabályait.

2007. január 1-től a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás vette át az önkormányzatoktól az intézmény működtetését, így a gyermekjóléti szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján 19 településen biztosítja.

Komló a gesztortelepülés, Szászvárt telephellyé nyilvánította, mikroközpontként működik. Szászvár és mikrotérségében 11 településen 2 fő szociális munkás látja el a gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos feladatokat.

Komlón, 2011. 12. 31.-ei állapot szerint 6 szociális munkás egy szakmai vezető irányításával látja el a feladatot.

Mánfa, Magyarhertelend, Bodolyabér, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske tekintetében a feladatot megosztva végzik a családsegítő szolgáltatással.

A védelemben vett gyermekek esetében a komlói munkatársak az esetgazdák, az esetfelelős külső munkatársakkal együttműködve látják el a feladatot.

A kijelölt komlói munkatárs kéthetente ügyfélfogadást tart az adott településen, valamint az ügyekben szükség szerint eljár.

A gyermekjóléti szolgáltatás így a törvény szellemében minden településen megjeleníthető, azonban a feladatellátás a komlói munkatársak leterheltsége miatt nehézkes.

A gyermekjóléti szolgáltatást végző munkatársak képzettsége a 15/1998.(IV.30.)NM rendelet szakmai követelményeinek megfelel. 2009-től az intézményvezető Elmontné Popán Ildikó.

A munkatársak az intézmény továbbképzési tervének megfelelően teljesítették, illetve teljesítik képzési kötelezettségüket.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Komló, Kossuth L. u. 103. szám alatti telephelyen található. 2010 októberétől az intézmény a fenti szám alatt az emeleten található a Védőnői Szolgálat, a Szociális Szolgáltató Központ és a Kistérségi Társulási Iroda szomszédságában.

Személyi és tárgyi feltételeiben a Szolgálat a feladat teljes körű ellátására alkalmas, a Gyvt. és hatályos rendeleteinek, valamint a szakmai módszertani levelek követelményeinek átlagosan megfelel.

A Gyermekjóléti Szolgálat feladata:

A Gyvt. 39-40. § értelmében a gyermekjóléti szolgáltatás négyféle cél elérése érdekében teljesít különféle feladatokat:

1. A gyermek testi- lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése.

2. A gyermek veszélyeztettségének megelőzése.
3. A kialakult veszélyeztettség megszüntetése.
4. A családjából kiemelt gyermekek családjukba történő visszahelyezése érdekében.

A fenti négy cél elérése érdekében a szolgálat prevenciós célzatú feladatokat is ellát **a gyermekek veszélyeztettsége kialakulásának megelőzése érdekében, így:**

- pszichológiai tanácsadást, családterápiás kezeléseket, valamint szakemberekhez irányítást heti hat órában,
- ingyenes jogsegélyszolgálatot vehetnek igénybe klienseik havi 6 órában,
- a Gyermekjóléti Szolgálat (továbbiakban: GyJSz) szakmai vezetője részt vesz a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- a GyJSz jelzőrendszert tart fenn és működtet, a gyermekek veszélyeztettségének megelőzése és a kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében.

Kapcsolatot tart különösen:

- a hatósági ügyintézőt végző szociális és gyámügyi szervekkel
- a Polgármesteri Hivatal Szociális Irodájával
- a nevelési-oktatási intézményekkel (együtműködési megállapodással)
- az országgyűlési és önkormányzati képviselőkkel
- a területi egészségügyi hálózattal
- háziorvosokkal, gyermekorvosokkal
- a Védőnői Szolgálattal (együtműködési megállapodással)
- a Szociális Szolgáltató Központtal (együtműködési megállapodással)
- a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal (együtműködési megállapodással)
- a Nevelési Tanácsadóval
- a rendőrséggel, ügyészséggel, bírósággal
- a Vöröskereszttel
- a működő civil szervezetekkel és egyházakkal
- a Családok Átmeneti Otthonával
- a lakossággal.
-

A Gyvt. értelmében a gyermekjóléti szolgálat minden év március 31-ig a jelzőrendszer tagjaival áttekinti szolgáltatási területén a gyermekek védelmével kapcsolatos tapasztalatokat és kijelöli a feladatokat gyermekvédelmi tanácskozás keretein belül, ennek a feladatnak 2011-ben is eleget tettek.

Prevenációs célzatú tevékenységeik között kiemelt feladat olyan új szolgáltatások bevezetése, amely a hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik életkörülményein pozitív irányban változtat vagy szabadidejük hasznos eltöltésében segítséget nyújt. Ezeket a tevékenységeket általában az intézmény szervezi, s amióta térségi feladatokat is ellátnak, az ott élő gyerekeket is bevonják programjaikba. A programok költségeit kizárólag pályázatokból, adományokból, önkormányzati képviselők felajánlásaiból fedezik.

2007-ben első alkalommal szervezték meg „Biztos Kezdet” országos program keretein belül egy helyi klub kialakítását, melyben olyan szocializációs hátrányokkal küzdő kismamáknak nyújtanak szolgáltatást, akik 0-6 éves gyermekeket nevelnek és az elsődleges szocializációjukban hátrányt szenvedtek. A program olyan háttérből irányított, önkéntességen alapuló, önszerveződő tevékenység, amelyben az érdekelt szakemberek önkéntes segítséget tudnak nyújtani a rászorulóknak. A fenti programban 12-15 főnek nyújtottak szolgáltatást

2007. májusától heti rendszerességgel. 2008-ban 2 millió forintba pályáztak sikeresen, így a klub heti három alkalommal 9h-13h-ig áll az ügyfelek rendelkezésére.

A Gyermekjóléti Szolgálat több éve folyamatosan jelen van az iskolákban drog és más egészségkárosító szerek, tevékenységek, devianciák kezelésére célzott prevenciók előadásokkal.

2008 elején a KEF támogatásával lehetőségük nyílt Komló és Térsége összes általános és középiskolájában felmérni a nyolcadikos és tízedik osztályos gyermekek egészségkárosító magatartásokhoz való attitűdjeit, melyből 2009 első negyedévében egy kézzelfogható tanulmány készült, amely ajánlásokat tartalmaz az átlagostól veszélyeztetettebb iskoláknak az egészséges magatartásokkal kapcsolatos prevenciók beavatkozásokat illetően.

Szintén a KEF támogatásával lehetőség nyílt egy ún. „prevenciók munkacsoport” kiképzésére. 14 fő láthatja el Komló és Térségében 2009-től a prevenciók feladatokat, mely a deviáns magatartások feltárását és korai kezelését célozza meg.

Tevékenységeiket 2011-ben az iskolai védőnő koordinálásával az osztályfőnöki órák terhére végezték. Meghívásra iskolai egészségnapokon is részt vesznek úgy, hogy a prevenciók programot ők viszik.

A gyerekek nyári pótvizsgára felkészítő korrepetálását az eddigieknek megfelelően végzik.

2011. novemberében a város és a kistérség általános iskola 7-8. osztályos tanulóinak hatodsorra is akadályversenyt „Sétáló Ki-mit tud” névvel szerveztek.

Fontos tevékenységük, hogy a városban és térségében élő fiataloknak prevenciók programokat nyújtó civil és nem civil szervezetekkel napi munkakapcsolatban legyenek. Erre többek között kiváló lehetőséget biztosít a KEF, melynek állandó és aktív tagjai.

2010 szeptemberében a TÁMOP 5.2.5.-A-10/2 keretén belül pályázatot nyújtottak be a program folytatásáról. A cél itt is a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és családjakkal történő nevelési oktatási intézményeken kívüli foglalkozás. A megpályázott összeg ötven millió forint vissza nem térítendő támogatás, ideje 2011 szeptember 1.-től 2013 augusztus 31. Az elmúlt rövid időszak is bizonyítja a program szükségességét és sikerét mind a bevont gyermekcsoport, mind a szülők, nevelési oktatási intézmények körében. Komló és Kistérségében 80 gyermek és családja a célcsoport (37 szülő).

2011-ben is közreműködtek a nyári ingyenes étkeztetés szervezésében és bonyolításában (350 gyermek)

A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében végzett tevékenység:

- a Családsegítő Szolgálattal napi munkakapcsolatban állnak, mely a kliensek egy részének együttgondozását jelenti
- a Védőnői Szolgálattal, mivel a 0-5 éves korú gyermekek, valamint a várandós kismamák veszélyeztetettségének megszüntetése kiemelt feladat, óhatatlan a napi együttműködés, melyet írásos formában rögzítettek. (Együttműködési megállapodás).
- Az óvodákkal, iskolákkal való kapcsolattartásban 2001.08.01. óta változásokat kezdeményeztek. Így minden családgondozó két- három intézmény állandó koordinátora ami az állandó napi kapcsolattartást célozza meg, valamint 2002. októberétől a GyJSz munkatársa heti rendszerességgel fogadóórát tart a nevelési és oktatási intézményekben.

- A szülőknek segítséget nyújtanak az iskolaválasztásban.

Továbbra is gondot jelentett a helyettes szülői hálózat működtetése. 2004 augusztusában a Pécsi Ifjúságért Alapítvány pályázat útján nyert támogatást helyettes szülői képzésre. A Gyermekjóléti Szolgálat delegált egy házaspárt a képzésbe, így 2004 decemberére két kiképzett helyettes szülő él Komlón. 2008-ban toboroztak helyettes szülőket, így Komló és Kistérségéből 16 főnek nyújtottak tájékoztatást és ajánlottak ingyenes képzési lehetőséget. 2 fő (egy házaspár) végezte el a helyettes szülői képzést.

2011-ben nem volt lehetőségük az ellátás szervezésére, az is igaz, hogy az ellátást egy esetben vette igénybe egy szülő a fogyatékos gyermeke számára, akinek megfelelt a pécsi Ifjúságért Alapítvány szederkényi férőhelye.

A Családok Átmeneti Otthonába 2011-ben Komló és kistérségéből 8 gyermeket 4 családból delegált a szolgálat.

A gyermek testi- lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése miatt és a családjukból kiemelt gyermekek családba való visszahelyezése érdekében:

A Gyermekjóléti Szolgálat a Gyámhatóság felkérésére részt vesz az átmeneti nevelt gyermekek családi körülményeinek felülvizsgálataiban, ezen gyermekek családját is alapellátásban gondozza. A fenti cél elérésének érdekében kapcsolatot tart a Gyermekvédelmi Központ illetékes családgondozójával.

2011-ben 94 átmeneti nevelt gyermek családjával tartották a kapcsolatot (a családok száma 64).

A GyJSz elsődleges feladatai között szerepelteti a családokkal történő gondozási tevékenységet. Az átmeneti nevelt gyermekek esetében kiemelt feladat volt a gyerekek gondozási helyükön való meglátogatása, a család gondozása, a kapcsolattartás folyamatos biztosítása.

A Gyermekjóléti Szolgálat gondozási tevékenysége:

2011.01.01- től 2011. 12.31 –ig

A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége

	Komló	Mánfa	H.-he tény	Magyar- szék	Li- get	Mecsek- pölöske	Magyar herte- lend	Bodolya- bér
Állandó lakosok	26 235	857	3 407	1 135	430	442	688	258
0-17 évesek	4 044	142	645	188	99	70	93	48
Alapellátás	105	13	20	9	25	5	10	7
Védelembe vettek	121	1	16	2	1	4	1	0

Utógondozottak	9	1	0	0	0	0	0	0
Átmeneti neveltek	85	7	2	1	0	1	0	0

Megjegyzések a táblázathoz:

Az utóbbi két évben a védelembe vett gyerekek aránya megnövekedett, a többi ellátotthoz képest. Oka a súlyos magatartászavarokból adódó teljesítményzavar, illetve iskolai problémák.(Pl.: Az 50 igazolatlan órát hiányzó gyermekek száma közelít az 50 főhöz) .

Megnövekedett a szabálysértést és bűncselekményeket elkövető kiskorúak száma.

A Gyvt. 2010.08.31. napjától hatályos rendelkezései értelmében az 50 órát meghaladó igazolatlanul mulasztó tanköteles tanulók esetében a gyermek védelembe vételére és az iskoláztatási támogatás felfüggesztésére kerül sor. 2011. 03 22.- ig 21 gyermek esetében került sor ilyen intézkedésre. A fiatalok túlnyomó többsége halmozottan hátrányos helyzetű, legtöbbször egyszülős családból kikerülő 15 év feletti fiatal. A megtett intézkedésnek úgy tűnik kevés a visszatartó ereje. Megnövekedett a szabálysértést és bűncselekményeket elkövető kiskorúak száma

A Gyermejjóléti Szolgálat szakmai tevékenységeinek száma

Sorszám	Megnevezés	<u>2011.12.31. összesen</u>	
		Komló	Komló mikro
1.	Információ	318	151
2.	Ügyintézés	82	76
3.	Segítő beszélgetés	241	114
4.	Továbbküldés (más int.)	56	5
5.	Tanácsadás	329	120
6.	Családlátogatás	476	221
7.	Elhelyezési tárgyaláson részvétel	15	7
8.	Felülvizsgálati tárgyaláson részvétel	127	21
9.	Esetmegbeszélések	81	12
10.	Örökbefogadással	2	1

	kapcs.intézkedés		
--	------------------	--	--

Komló mikro:

Mánfa, Magyarhertelend, Bodolyabér, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Hosszúhetény.

Megjegyzések a táblázathoz:

- Az intézmény szakmai vezetése nagy hangsúlyt fordít az esetmegbeszélések számának növelésére a döntés előkészítés kapcsán.

A Gyermekjóléti Szolgálatok új gondozási eseteinek száma a kapcsolattétel módja szerint

Sorszám	Megnevezés	Kapcsolattétel száma	
		Komló	Komló mikro
1.	Önkéntes	1	1
2.	Szülő által küldött	9	12
3.	Saját intézmény által	17	22
4.	Jelzőrendszer által küldött	20	15
5.	Együttműködésre kötelezett	8	0

Megjegyzések a táblázathoz:

A jelzések 70%-a nevelési oktatási intézményekből, 20%-a a Védőnői Szolgálat által érkezik.

Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint

Sorszám	Probléma típusa	2011. 12. 31.	
		Komló	Komló mikro
1.	Anyagi (megélheti, lakhatással összefüggő stb.)	81	80
2.	Gyermeknevelési	66	60
3.	Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	73	18
4.	Magatartászavar, teljesítményzavar	96	59
5.	Családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermekek közti)	58	127

6.	Szülők vagy a család életvitele	53	72
7.	Szülői elhanyagolás	81	10
8.	Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális)	45	10
9.	Fogyatékoság, retardáció	1	27
10.	Szenvedélybetegségek	9	13
11.	Problémák száma összesen (1-10.sorok)	563	476

Megjegyzések a táblázathoz:

A táblázatból jól látható, hogy a Szolgálatot felkereső kliensek életvezetési nehézségei öt problémacsoport köré rendeződnek (anyagi, magatartászavar- teljesítményzavar, a szülők/család életvitele, családi konfliktusok, gyermeknevelési). A tartósan gondozásba vett családoknál az öt problémacsoport együttesen áll fenn, veszélyeztetve a családban élő gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi épségét, fejlődését.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a családgondozók igen széleskörű problémák megoldásán fáradoznak a családokkal. A szociális problémák súlya a folyamatos team-munka létét követeli meg, ezért a heti esetmegbeszélések nélkülözhetetlenek.

A Baranya Megyei Módszertani Gyermejjóléti Szolgálat által szervezett szakmai műhelysorozaton folyamatosan részt vesznek. A Baranya megyei Módszertani Központ regionális lefedettségű pályázaton nyert a TÁMOP keretein belül, így a 2012-es évben ingyenes szupervízió, szakmai továbbképzésen vehetnek részt. Esetmegbeszéléseket rendszeresen tartanak.

C) Bölcsőde tevékenységének bemutatása

A bölcsőde, mint a gyermekek napközbeni ellátása a gyermekek védelmének rendszerén belül a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátáshoz tartozik.

A gyermekjóléti alapellátás részeként 20 hetes kortól – 3 éves korig a kisgyermekek napközbeni ellátása, szakszerű gondozása – nevelése a szülő távollétének idejében biztosított. Céljuk a gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése családias, derűs légkörben, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben, biztosítva az egészséges személyiségfejlődéshez szükséges sokféle, változatos tevékenységet. A gyermekeket az egyéni bánásmód alapelveit figyelembe véve nevelik. Nagy hangsúlyt fektetnek a családokkal való szoros együttműködésre, együttnevelésre.

A bölcsődei gondozásnak jelentős szerepe van a gyermekvédelemben, a prevencióban, a hátrányok csökkentésében. A Szilvási Bölcsőde és Családi Napközi két intézmény integrációjából, a Baranya Megyei Önkormányzat fenntartásában lévő Damjanich utcai bölcsőde, illetve a Komló Város Önkormányzat fenntartásában működő Szilvási Bölcsődéből jött létre, 2010. július 1-jével. Az integrált intézmény fenntartója 2010. július 1-jétől a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás.

Ettől az időponttól összesen 94 bölcsődei és 7 családi napközi férőhellyel rendelkeztek.

Az összevont intézmény kedvezőtlen kihasználtsága miatt 2011. szeptember 1. napjától kezdődően a Damjanich utcai telephely megszüntetésével, a Szilvási Bölcsődében 5 csoportszobában került ellátásra a bölcsődei feladat

A Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ néhány gyermekekkel kapcsolatos tárgyi eszközt (pl. műanyag fektető, gyermek kisszék, mozgásfejlesztő eszközök) térítésmentesen átadott a Szilvási Bölcsőde tulajdonába, ami kicsit javított tárgyi feltételeiken.

2011. 11. 24.-én egy gondozottukat kiemelték a családból és átmeneti nevelésbe vették, nevelőszülőknél helyezték el.

2011. év folyamán két védelembe vett gyermekük volt.

A 2011-es gondozási - nevelési évben kedvezőtlenül alakult működésük. A két intézmény összevonása nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, a 94 bölcsődei férőhely soknak bizonyult a városnak. Mindkét intézménynek és mindkét feladatellátásnak (bölcsődei ellátás és családi napközi ellátás) 60% körüli volt a megjelent gyermeklétszám szerinti kihasználtsága, ez normatíva lemondásokhoz vezetett, ezért vált szükségessé az intézmény átszervezése.

D) A „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Közhasznú Kft. Kistérségi Családok Átmeneti Otthona tevékenységének bemutatása

A „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Közhasznú Kft. Kistérségi Családok Átmeneti Otthona 2011. végén 24 családot gondoztak, összesen 81 főt, ebből 45 a gyermekek száma.

Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított.

A családok túlnyomó része Komlóról kérte felvételét, de az elmúlt évben Mánfáról, Szászvárról is érkeztek lakók.

2011-ben összesen 14.944 gondozási napot tartottak nyilván, ami az intézmény 100 % feletti kihasználtságát jelenti és létjogosultságát bizonyítja.

2011- ben 13 család költözött el az intézményből. Az intézményben az eltöltött időre különösen a hét- tíz hónap közötti, valamint a 12 hónapnál több itt tartózkodás jellemző.

4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések

- védelembe vétel

- ideiglenes elhelyezés

A. Védelembe vétel: a gyámhatóság védelembe vételi eljárás keretében foglalkozik a különböző okokból veszélyeztetett helyzetbe került gyermekekkel. Az eljárás során törekedni kell arra, hogy a veszélyeztető körülményeket úgy szüntessék meg, hogy a gyermek családból történő kiemelésére csak a legvégső esetben kerüljön sor. A gyermekek érdekében rendszeres, hatékony és eredményes a kapcsolatuk azon szervekkel (pl. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, rendőrség, oktatási-nevelési intézmények), amelyek vagy jogszabályi kötelezettségükből eredően, vagy munkájuk végzése során (pl. egészségügyi ellátások) szereznek olyan tapasztalatokat gyermek veszélyeztetéséről, amelyek gyámhatósági intézkedést igényelnek.

A veszélyeztetett gyermekek érdekében soron kívül teszik meg a szükséges intézkedéseket.

2011. december 31. napján nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma: 240 fő

Ebből:

környezeti okból:	78 fő
magatartási okból:	98 fő
anyagi okból:	54 fő

Az alábbiak miatt is veszélyeztetettek:

egészségügyi okból:	10 fő
alkoholizmus:	13 fő
lakáskörülmények:	52 fő
szenvedélybetegség:	9 fő
bántalmazás (testi)	23 fő
bántalmazás szexuális	1 fő
bántalmazás érzelmi :	14 fő
testi (fizikai) elhanyagolás :	39 fő
lelki (érzelmi elhanyagolás)	47 fő

Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek: 129

2011 évben védelembe vett kiskorúak száma:	43
2011 évben megszűnt védelembe vételek száma:	38
2011 évben védelem alatt állók összesen:	156
Ebből: - gyermekkorú 0-14 év	74
- fiatalkorú 14-18 év	82

2011 évben védelem alatt álló kiskorúak védelembe vételének okai:

- kiskorú magatartása miatt összesen: 91
ebből:
  - bűncselekményt követett el 43
  - szabálysértést követett el 14
  - iskolai mulasztás 30
  - kiskorú szenvedélybetegsége 4
- szülő(k) magatartása miatt összesen 57
ebből:
  - szenvedélybetegség 6
  - elhanyagolás, iskolai mulasztás előidézése 51
  - egyéb 0
- gyermekkorú vagy fiatalkorú által elkövetett szabálysértés vagy bűncselekmény miatt 8
- gyermekkorú bántalmazása miatt 14
- környezeti okból 32

2011. évben védelembe vétel keretében elrendelt intézkedések: 110

- Szülő kötelezése, hogy vegye igénybe a gyermek napközbeni ellátását: 11
- Szülő kötelezése, hogy keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szervezetet: 29
- A gyermek és a hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése: 23
- A gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről való intézkedés: 7

- A gyermek számára – kifogásolt magatartásának megszüntetése érdekében – magatartási szabályok megállapítása: 32
- A szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására: 19
- Iskolapszichológusi vizsgálaton való megjelenésre kötelezés: 9

B. Ideiglenes hatályú elhelyezések :

Erre az intézkedésre akkor van szükség, ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és emiatt azonnali elhelyezése szükséges. Ideiglenes elhelyezésre hatásköre van a jegyzőn és a gyámhivatalon kívül a bíróságnak, ügyészségnek, rendőrségnek és a BV. Intézet parancsnokságának.

2011. évben 11 esetben rendelte el a jegyző, 5 esetben a gyámhivatal. Ezek az intézkedések összesen 18 gyermeket érintettek. Közülük 14 gyermek átmeneti nevelésbe, a többi gyermek visszakerült a családjába a védelembe vétel egyidejű elrendelésével, családba fogadásáról döntött a gyámhivatal vagy harmadik személynél került elhelyezésre.

5. Gyámhivatal hatósági intézkedései

A gyámhivatal hatáskörébe tartozó legfontosabb feladatok az alábbiak:

- gyermekvédelmi intézkedések (átmeneti nevelés, tartós nevelés, családba fogadás, utógondozás és utógondozói ellátás, nevelési felügyelet),
- családi jogállás rendezése,
- örökbefogadás,
- kapcsolattartás, házasságkötés engedélyezése, szülői ház elhagyásának engedélyezése,
- gyámság, gondnokság,
- vagyoni ügyek,
- pénzbeli ellátások (gyermektartásdíj megelőlegezés, otthonteremtési támogatás).

Gyermekvédelmi intézkedések

Családba fogadás

A gyámhivatal a szülő kérelmére járulhat hozzá, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte, vagy más családi ok miatt a gyermeket a szükséges ideig más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, ha ez a gyermek érdekében áll.

A családba fogadó szülőt (akik többnyire nagyszülők) a gyámhivatal gyámul kirendeli. Ez idő alatt a szülő szülői felügyeleti joga szünetel.

Családba fogadott kiskorúak száma	2011. december 31-én	80 fő.
	2011. évi elrendelés:	15 fő,
	2011. évi megszűnés:	12 fő,

Átmeneti nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti és a veszélyeztetettséget az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint védelembe vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható.

Ezeket a gyerekeket a gyámhivatal nevelőszülőknél, gyermekotthonban, fogyatékos vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot rendel.

2011. december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma: 108 fő.
2011. évben új elrendelés 36 fő,
2011. évben a megszüntetések száma 27 fő,

Az átmeneti neveltek számának változása 2002 óta:

2002-ben	99 fő
2003-ban	91 fő
2004-ben	87 fő
2005-ben	81 fő
2006-ban	78 fő,
2007-ben	82 fő
2008-ban	86 fő
2009-ben	97 fő
2010-ben	99 fő
2011-ben	108 fő

Az átmeneti nevelés megszüntetésével 2011-ben hat gyermek került vissza családjába, a többi esetben nagykorúság vagy örökbefogadás miatt szűnt meg az átmeneti nevelés. A gyermekek hazakerülésére gyakran nincs esély, részben a szülők életvitele, körülményei, részben a gyermekek változatlanul fennálló magatartási problémái miatt.

Örökbefogadás

2011. évben 3 gyermek örökbefogadását engedélyezte a gyámhivatal. Két esetben titkos, egy esetben nyílt örökbefogadás volt.

Gyámság, gondnokság

2011. december 31-i állapot szerint 208 gyermek van a gyámhivatal működési területén gyámság alatt, akik a szülők halála, bírósági elhelyezés, családba fogadás vagy állami gondoskodás miatt állnak gyámság alatt. 135 fő gondnokolt van a gyámhivatal működési területén, akik egy része elme-szociális otthonokban, szenvedélybetegek otthonában van elhelyezve, más része otthon, családban él.

Az önkormányzat 2 fő hivatásos gondnokot alkalmaz azon személyek törvényes képviselőjének ellátására, akiknek nincs hozzátartozójuk, vagy a gondnoki tiszttet nem vállalták.

Tekintettel arra, hogy a hivatásos gondnok egyidejűleg legfeljebb 30 személy vonatkozásában láthatja el a gondnoki feladatot, szükségessé vált még egy hivatásos gondnok alkalmazása.

Vagyoni ügyek

A gyámhivatal 303 ingatlannal rendelkező kiskorút és 89 ingatlan tulajdonnal rendelkező gondnokoltat, valamint 187 gyámi fenntartásos betétkönyvvel rendelkező kiskorút és 84 gondnokoltat tart nyilván.

Pénzbeli ellátások

Gyermektartásdíj megelőlegezése: 2011. évben 77 gyermek esetben állapította meg a gyámhivatal 3 éves időtartamra.

Otthonteremtési támogatás (az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőttek lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását segíti elő):

2011. évben: 4 fő 6.164.000,- Ft összegben részesült.

Mindkét ellátási formában kifizetett pénzösszeg a központi költségvetésből visszaigényelhető.

Utógondozói ellátás, utógondozás

Az utógondozói ellátást a gyámhivatal annak a fiatal felnőttnek a kérelmére rendeli el, akinek átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy a nappali oktatás munkarendje szerint, illetve felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja. Az utógondozói ellátást a fiatal felnőtt 24. életévének betöltéséig kérheti, illetve amennyiben létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, 21. életévének betöltéséig.

Utógondozói ellátottak száma	2011. december 31-én	27 fő,
	2011. évi elrendelés	14 fő,
	2011. évi megszűnés	11 fő.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

A Komlói Városi Ügyészség 2011-ben vizsgálta a gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult gyámhatósági eljárások törvényességét. A vizsgálat általános megállapítása szerint a gyámhatósági eljárások jellemzően megfelelnek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

7. Jövőre vonatkozó célok meghatározása

A jövőre nézve az eredményes gondozás érdekében továbbra is szükséges lenne a helyettes szülői hálózat megszervezése.

A jelzőrendszer tapasztalataink szerint nem működik minden esetben megfelelően, ami a gyámhivatal munkájának hatékonyságát is befolyásolja.

8. Bűnmegelőzési program

Bűnmegelőzési programmal önkormányzatunk nem rendelkezik, de 2003. november 27-én a képviselő-testület elfogadta Komló Város Közbiztonsági Konceptióját, melynek célja, hogy az életminőséget javító közbiztonság megteremtése érdekében a közrend megóvásában, a bűnmegelőzésben és a bűnüldözésben résztvevők közötti célirányos párbeszédet elősegítse, és megfelelő keretet biztosítson a közös feladatok eredményes ellátására.

A bűnmegelőzés érdekében Komló Város Rendőrkapitánysága együttműködik különböző szervezetekkel –elsősorban a Komlói Polgárőr Egyesülettel és az iskolákkal.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a drogfogyasztás megelőzése és a kábítószer-bűnözés ellen tesz jelentős erőfeszítéseket. (Kábítószer-ellenes Egyeztető Fórum, Közösségfejlesztő drog-prevenció).

Évente megrendezésre kerül: DADA-program, a Focival a drog ellen, Iskola Rendőre, Tesco-Police-Road Show.

A komlói bűncselekményt elkövető és próbára bocsátott kiskorúakkal Hideg Zoltán hivatásos pártfogó foglalkozik.

A bűnmegelőzés ellen ható tényezők:

- Általában a családok anyagi helyzetének romlása.
  - A kisebb súlyú cselekmények –szabálysértési értékhatárt meg nem haladó esetek, alkalmi lopások- családon belül elítélésének elmaradása.
  - A szabadidő kulturált eltöltéséhez szükséges programok és intézmények hiánya.
- Kevés eszköz áll a gyámhatóság rendelkezésére (figyelmeztetés, védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés) és a rendelkezésre álló eszközöknek nincs kellő visszatartó ereje.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

Az önkormányzat a következő civil szervezetekkel működik együtt:

- Kábítószer Egyeztető Fórum: (bűnmegelőzés és szenvedélybetegség tárgyában)
- Gyermekek- és Ifjúságvédelmi Alapítvány
- Polgárőrség
- Szent Kinga Caritas Alapítvány
- Magyar Élelmiszerbank Egyesület
- Belső Tűz Egyesület

Komló, 2012. május 2.

dr. Lassan Krisztina
gyámhivatal és szociális irodavezető